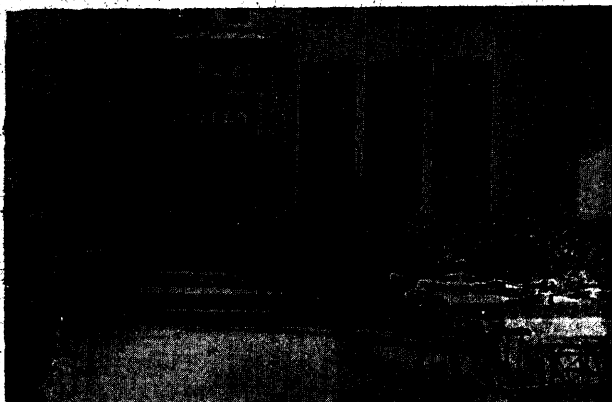

hed paa en af Hovedaarerne for Byens Færdsel er særlig god. Besøget er ogsaa stadig stigende, efterhaanden som den bliver mere og mere kendt. Hvad der er en stor Tiltrækning ved »Hallen« er de Koncerter, som afholdes hver Fredag Aften Kl. 8½—10 ved velvillig kunstnerisk Assistance, ligesom Klavermusikken hver Mandag og Onsdag Aften, spillet af en ung Dame, der har gennemgaaet Konservatoriet.

— Man kan her faa varm Frokost til 35 a 50 Øre, Middag til 55 a 75 og smaa varme Retter (à la carte) til 85 Øre a 1 Kr., Kaffe eller The til 10 Øre pr. Kop.

I ingen af Restauranterne maa der gives Drikkepenge.

»Øbro«, Østerbrogade 39, er først aabnet i Novbr. 1913 og foreløbig kun indrettet til Frokost og à la carte med The og Kaffe o. s. v.; den vil sikkert vise sig at have afhjulpet et Savn, og forstaa at samle sig et stort og taknemmeligt Publikum, smagfuld og hyggelig som den er.

Foretagendet er ikke philanthropisk, forsaavidt som det skal bære sig selv økonomisk, men det er paa den anden Side bestemt, at en Del af et eventuelt Overskud skal gaa til »Blaa Kors«s Redningshjem.

Det er glædeligt at se, at Kvinderne, som paa saa mange Maader er blevet fortrængt fra deres Arbejde af Mændene, tappert søger at vinde det tabte tilbage igen, og tilmed som her kæmpende under saa smuk en Idés Fane.

Fremtidens Kvindesag.

Foredrag af Prof. Edv. Lehmann i Grundtvigs Hus, Lørdag d. 14. Febr. 1914.

Af nedensaaende er det, der er trykt med smaa Typer, en af Redaktionen foretaget Forkortelse af Foredragsholderens Udtalelser, — det øvrige en stenografisk Gengivelse. Med punkterede Linier har vi antydnet, hvor noget af Foredraget helt ud gaar. Foredraget udkommer i sin Helhed i Bogform paa Pios Forlag.

II.

Man burde samle de Erfaringer, som man i denne den fri Konkurrencens Tid har gjort om Kvindernes Arbejdsevne om deres Arbejdslyst og deres Arbejdsfelter. Stuart Mill mente, at naar de først kom ud i det, vilde man erfare, hvad de duede til. Det er fuldstændig rigtigt, men man maa ikke glemme at arbejde med dette Erfaringsmateriale. Her maa anlægges Laboratorier, her maa anlægges Statistik. Stuart Mill siger ganske rigtigt: Vi ved endnu ikke, hvad en Kvinde er. Nej, det ved vi ikke; vi ved ikke, hvad hun kan taale, hvad hun kan gøre, hvad hun kan udrette, hvad hun vil finde sig i, og hvad hun kræver af Livet; vi er, mine Damer og Herrer, lad os ikke glemme det, i Sagens allerførste Begyndelse ukyndige og blinde, vi famler os frem og griber til højre og til venstre efter ethvert Halmstraa, der viser sig. Nu maa Sagen ud over denne Diletantisme og ind i erfaringsmæssige Spor; de Erfaringer, der byder sig gennem Kvindens nuværende Arbejde, maa omhyggeligt noteres, saaledes som det ogsaa sker ved Fabriksinspektører og Fabriks-

inspektører og lignende; men lad os ikke glemme, at denne Statistik ogsaa skulde anlægges i Skolerne. I Pigeskolerne og i de blandede Skoler er der Materiale nok; det hele Skolepublikum skulde betragtes som et Materiale, der skulde undersøges saaledes, at man efterhaanden fik at vide, hvad Kvinderne kan, hvorledes de kan arbejde, hvad de kan lære, og hvad de ikke kan lære i denne Skole.

Fællesskolen er Diletantisme af allerlaveste Rang, fordi man har indført denne uden at undersøge, om Pigen kan taale og Drengen ikke ødelægges af at gaa i Klasse med hinanden, — uden Overvejelse har man aabnet Sluserne. Ik alle der har Lyst, bør have Lov til at arbejde ved Universitetet. Som man nu begrænser Tilgangen af Kæetter, burde man ogsaa begrænse Tilgangen af Studenter, og saaledes vil det ogsaa blive i Fremtiden — af ren Menneskekærlighed for ikke at lade alle disse Eksistenser gaa til Grunde.

Men nu kommer det sidste og vigtigste Punkt i denne Udvikling. Jeg har endnu slet ikke talt om, hvorledes Problemet vil stille sig, det Problem, som nødvendigvis maa stilles: Forholdet mellem Kvindens Selverhvert og hendes Forplantningsdygtighed; om dette ved vi heller ingenting, og man har rejst hele Bevægelsen uden paa Forhaand at gøre sig Rede for dette Spørgsmaal, og uden paa nogen Maade at kunne sige no-

get om det. Det er altsammen kommet over os som Juleaften for Kællingen; og ganske rigtigt, vi har maattet styrte os ud i det og haabe, at vi kunde høste Erfaringer, men jeg siger igen: Lad os høste Erfaringerne ind. Problemet bliver simpelt hen dette: Enten skader et saadant Selverhvert ikke Kvinderne i deres Forplantningsdygtighed, i deres Moderpligter, i deres Husliv o. s. v., eller ogsaa skader det dem. Hvis det sidste viser sig at være Tilfældet — og det viser sig maaske at være Tilfældet — saa maa man dele Kvindematerialet, som man har for sig, i to Dele: En større Del, for hvem Forplantningen bliver Hovedsagen, som gaar ind i Huslivet og bliver Mødre, og en mindre Del, for hvem Selverhvervet bliver Hovedsagen. Men De ser, at saaledes kan man ikke gaa frem, thi man ved ikke paa Forhaand, hvorledes dette vil falde ud.

I gamle Dage gjorde man det, i Polygamiets Tid just ikke, men i Livegenskabet og Nonneklostrenes Tid tog man en Portion Kvinder og sagde: I Klosteret med jer, I maa ikke forplante jer! og paa den Maade blev Spørgsmaalet løst, men paa